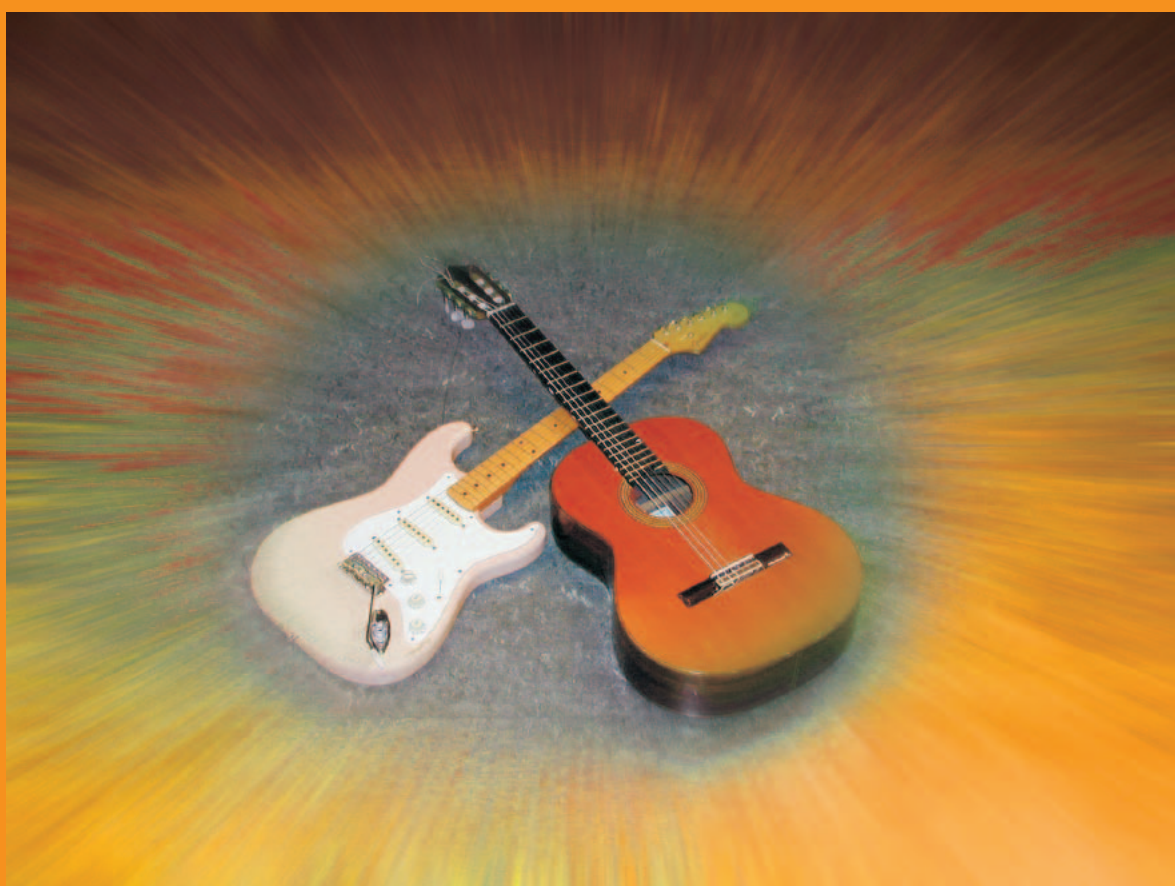

TORE MORTEN ANDREASSEN
KARSTEN ANDERSEN

Gitarkompbok 2

Latinamerikansk musikk
for fingerspillsgitar

EUREKA NR 1 • 2002

Høgskolen i Tromsø
EUREKA FORLAG

TORE MORTEN ANDREASSEN OG KARSTEN ANDERSEN

GITARKOMPBOOK 2

**LATINAMERIKANSK MUSIKK
FOR FINGERSPILSGITAR**

EUREKA 1/2002

Tidligere utgivelser på Eureka Forlag:

1/2001 Marianne Aars og Nina Emaus: *Læring gjennom praksisfeltet. Evaluering av en-dag-i-uka-praksis ved fysioterapeututdanningen i Tromsø*. 68 sider. Kr 80,-

2/2001 Jorun Høier Kjølås: *Språk- og kommunikasjonsvansker. Språkvitenskapelig tenkning i det spesialpedagogiske fagfeltet*. 164 sider. Kr 180,-

3/2001 Mia Lervik: *Hus og stil. En guidet og interaktiv tur gjennom noen sentrale stilarter (CD)*. Kr 170,-

4/2001 Liv-Berit Knudsen: *"Æ har nokka å fortell!" Å arbeide med studentenes egne yrkesfortellinger*. Kr 60,-

5/2001 Tore Morten Andreassen og Karsten Andersen: *Gitarkompbok 1. Populærmusikk for fingerspillsgitar*. Kr 250,-

6/ 2001 Johannes Sørensen og Lev Levit: *Babusjka forteller. Eventyr og folkelivsfortellinger fra Nordvest-Russland*. Kr 125,-

Det må ikke kopieres fra denne boka i strid med åndsverkloven eller i strid med avtaler om kopiering inngått med Kopinor, interesseorganisasjon for rettighetshavere til åndsverk.

1. opplag 2002

Utgiver: Eureka Forlag, Høgskolen i Tromsø

adr: 9293 Tromsø

Sentralbord: 77 66 03 00

Telefaks: 77 68 99 56

E-post: eureka@hitos.no

<http://www.hitos.no>

Layout: Lundblad Media AS, Tromsø

Omslagdesign: Lundblad Media AS, Tromsø

Trykk: Lundblad Media AS, Tromsø

Eureka nr 1/2002

ISBN 82-7389-042-2

ISMN M-9005112-1-8

ISSN 1502-8933

Forord

Kjære gitarist!

Du leser nå andre bind i en serie av kompbøker for fingerspillsgitar. Disse tar for seg ulike typer komp av moderne populærgenrer. Denne boken er en grunninnføring i hvordan man kan kompe ulike latinamerikanske musikkstiler på gitar. Målet er at du som leser, på en oversiktelig måte, får innblikk i forskjellige typer komp og hvorledes disse er oppbygd.

Vi er av den oppfatning at behovet for læreverk av denne typen er stort. Gitarister fokuserer ofte på det solistiske. Få har et bevisst forhold til det å spille et godt komp til en enkel melodi! Dette vil vi gjennom denne boken og kommende bøker være med på å forandre.

Boken kan like gjerne brukes i undervisningssammenheng som til selvstudium. Eksempelene er notert både med noter og tabulatur for at flest mulig skal få utbytte av den.

Lykke til!

Tore Morten Andreassen og Karsten Andersen

INNHold

BOKENS INNHold/OPPByGGING:	5
1. BRASIL	9
CHORO	10
SAMBA	15
PARTIDO ALTO	19
SAMBA I 3/4-TAKT	23
SAMBA I 7/8-TAKT	25
BOSSA NOVA	27
BAIÃO	30
RASTA PÉ	33
XOTE	35
FREVO	39
2. KARIBIEN	42
CALYPSO	42
REGGAE	45
BEGUINE	49
MERENGUE	52
3. CUBA	55
MAMBO	56
SALSA	60
CHA CHA	64
6/8 CLAVE	67
4. ARGENTINA	71
TANGO	72
TANGO HABANERA	77
MILONGA	80

BOKENS INNHOLD/OPPBYGGING:

GENERELT:

Boken er delt inn i fire kapitler som omhandler fingerspillskomp i ulike latinamerikanske musikkgenrer for gitar. Hvert kapittel omtaler en eller flere stilarter fra ulike land eller regioner i Latin-Amerika. Disse er:

- Brasil
- Karibien
- Cuba
- Argentina

Musikk eksemplene er hentet fra ulike stiler innen latinamerikansk musikk. Stilartene er valgt fordi de er typiske representanter for sine respektive genrer. Hvert kapittel bruker melodier som utgangspunkt for å lære kompfigurer i stilen. Disse er også typiske eksempler innen stilartene. Enkelte kapitler benytter flere melodier enn andre for å vise stiler med stor variasjonsbredde i bruken av ulike typer melodier og komp. For hver melodi foreslås det ulike kompfigurer. Hvilke av disse man velger er opp til deg selv.

Stiler omtalt i boken:

1. Choro
2. Samba
3. Partido Alto
4. Samba i 3/4-takt
5. Samba i 7/8-takt
6. Bossa Nova
7. Baião
8. Rasta Pé
9. Xote
10. Frevo
11. Calypso
12. Reggae
13. Beguine
14. Merengue
15. Mambo
16. Salsa
17. Cha Cha
18. 6/8 Clave
19. Tango
20. Tango Habanera
21. Milonga

OPPBYGGING AV KOMPET:

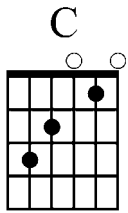
Boken tar utgangspunkt i det å lage et stilriktig komp innenfor de ulike latingenrene. Eksemplene er skrevet ut fra hvilke kompfigurer som vanligvis brukes i stilartene. Grunnprinsippet er at gitaren alene skal kunne låte som et fullverdig komp. Dvs. at man spiller både bass/akkord og rytmeseksjonfigurer.

DETTE BØR DU VITE:

I forbindelse med kompteknikk forutsettes det kjennskap til en del begreper:

- Akkorder
- Posisjonspill
- Fingerspill
- Tabulatur

AKKORDER:

⑥ ①

Gitarakkorder illustreres ved hjelp av et diagram som viser gitarhalsen pekende oppover. De sorte prikkene (•) viser hvor en skal trykke ned på gitarhalsen (venstre hånd). Bokstaven over diagrammet viser hvilket navn akkorden har, f. eks bokstaven C betyr at det er en C-dur akkord. Når det står to bokstaver med en skråstrek mellom, f. eks C/E, betyr det akkorden C-dur med tonen E i bassen.

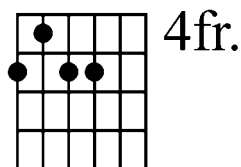
Symbolene ⑥ til ① viser til de ulike gitarstrengene.

- ① = E, den tynneste strengen (til høyre i diagrammet)
- ② = H
- ③ = G
- ④ = D
- ⑤ = A
- ⑥ = E, den tykkeste strengen (til venstre i diagrammet)

0 = løs eller åpen streng

POSISJONSSPILL:

A7#9

Stort tall, med endelsen –fr, angir hvilken posisjon (fra hvilket bånd) grepet spilles i på gitarhalsen. F. eks tallet - 4fr- viser at grepet trykkes ut i fra fjerde bånd (posisjon). At grepet da spilles i fjerde posisjon vises ved at ingen fingre på venstre hånd griper lenger ned på halsen enn fjerde bånd.

Denne boken angir ikke bestemt hvilke posisjoner kompene skal spilles i. Det er angitt forslag for dette i tabulaturet under hvert kompleksempel. En generell regel, som ikke er absolutt, er at man holder seg til samme strenger i akkordene. F. eks spiller man akkordene på ①, ② og ③ streng så prøver en å holde seg til det hele melodien gjennom. Dette er fordi at man ønsker å oppnå samme klang i kompet uansett akkord. Hvorledes man løser dette er opp til den enkeltes smak og behag. Noen stiler klinger best spilt i posisjon på ①, ② og ③ streng, mens andre klinger best med løse strenger i første posisjon.

FINGERSPILL:

G

Bokstavene p-i-m-a viser høyre hånds fingersetting:

p = tommel
i = pekefinger
m= langfinger
a = ringfinger

p -spiller bassfigurene.
i-m-a -spiller akkordtonene.

TABULATUR:

G

1 p a m a m i i

T 3 3

A 0 0

B 3 3

Under hver komfigur er det utskrevet et alternativt notasjonssystem –tabulatur. Dette viser gitarhalsen ved hjelp av seks linjer, en for hver streng. Den nederste linjen viser ⑥ streng på gitarhalsen, mens den øverste viser ① streng. Tallene på disse linjene viser til hvilket bånd man skal trykke ned (venstre hånd).

Alle melodiene i boken er komponert av Tore Morten Andreassen.

1. BRASIL

Av alle land i Sør-Amerika er det nok Brasil man tenker på når man snakker om musikk. Ord som Samba og Bossa Nova burde vel være velkjent for de fleste. Brasil har flere musikalske sider å by på enn bare disse to stilene. Det er et enormt stort land med over 125 millioner innbyggere. Befolkningen i Brasil er, i likhet med resten av Latin-Amerika, sammensatt av ulike befolkningsgrupper. Indianerne var der da europeerne kom. Europeerne fraktet med seg slaver fra Afrika. Resultatet er en sammensatt befolkningsgruppe som har preget musikken i Brasil på ulike måter. For eksempel er den særegne rytmikken som kjennetegner mange brasilianske stiler influert av rytmene slavene tok med seg fra Afrika.

Denne boken vil omtale noen av de mest kjente stilene fra Brasil. Hensikten er å vise at dette er et land som inneholder mye mer enn Samba.

Det vil være hensiktsmessig på egen hånd å sette seg inn i andre brasilianske stiler som ikke omtales her. Eksempler på slike stiler er Maracatau, Samba-funk m. fl.

Vi har valgt å konsentrere oss om to ulike hovedretninger innen brasiliansk musikk:

1. Fra Øst-Brasil(byen Rio De Janeiro)
2. Fra Nordøst-Brasil(byene Bahia og Salvador).

Oversikt over brasilianske stiler omtalt i boken:

- Choro
- Samba
- Partido Alto
- Samba i 3/4-takt
- Samba i 7/8-takt
- Bossa Nova
- Baião
- Rasta Pé
- Xote
- Frevo

CHORO

Stilen oppstod i Rio de Janeiro på begynnelsen av 1920-tallet som en syntese av forskjellige stiler som maxixe, polka, brasiliansk tango m. fl.

Basisinstrumenteringen består av gitar, syvstrengs gitar (spiller bassene), cavaquinho (en liten gitar med fire strenger, ligner på en ukulele), bandolim (en liten gitar med doble strenger som brukes mest til solospill), fløyte og perkusjonsinstrumentet pandeiro (en slags tamburin med bjeller). Andre instrumenter er senere tatt med, men disse utgjør grunnstammen for et choroensemble.

Tempo: Moderat til hurtig.

En Choro har en del typiske trekk som det er verdt å merke seg!

1. grunnpuls/ rytmikk:

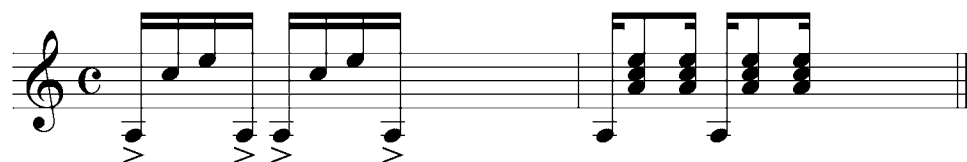
pandeiroen definerer grunnpulsens med dette mønsteret:

Melodi og kompet varierer stort sett mellom disse to motivene:

Satt i sammenheng får vi da et rytmisk grunnkomp som kan se slik ut:

2. Harmonisk sett så bygger Choro for det meste på europeisk, klassisk musikktradisjon. F. eks er det vanlig med opp- eller nedadgående diatoniske/ kromatiske akkorder over lengre perioder.

Eks. 1: Nedadgående kromatiske akkorder:

Am- G#dim- Gdim- F#dim osv.

Eks. 2: Oppadgående diatoniske akkorder med alternerte basser. Dvs. basstoner som ikke nødvendigvis er grunntonen, men en annen akkordtone:

F- F#dim- C/G- A7

CHORO NO. 1

Am G#dim Gdim

D7/F# Dm/F Am/E H7/F#

E7 H7 E7 Am G7 G7/F

C/E G7 C F F#dim

C/G A7 Dm G7 C E7

FINE

DA CAPO AL FINE

Kompfigur 1: spill bare med grunnbass:

Am

T	0	0	0	0
A	2	2	2	2
B	0	0	0	0

Kromatisk bassnedgang med grunnbass:

Am G#dim Gdim F#dim

T	0	0	0	0	3	3	3	3	2	2	2	2	1	1	1	1
A	2	2	2	2	4	4	4	4	3	3	3	3	2	2	2	2
B	0	0	0	0	3	3	3	3	2	2	2	2	1	1	1	1

Kompfigur 2: Grunn- og vekselbass. NB! I dimakkorder spilles bare grunnbass:

Am

T 0 0 0 0 0 0
A 2 2 2 2 2 2
B 0 0 0 0 0 0

Alternativ kompfigur 3: Først bare med grunnbass. Spill deretter med grunn- og vekselbass:

Am

T 1 0 1 0 1 0 1 0
A 0 0 0 0 0 0 0 0
B 0 0 0 0 0 0 0 0

Kompfigur 4: Samba Choro er egentlig et sambatype komp. Forskjellen på en Samba Choro og en tradisjonell Choro er at Samba Choro legger tungt trykk på andre slag i takten:

Am

T 0 0 0 0
A 2 2 2 2
B 0 0 0 0

Overganger mellom akkordene i basstemmen:

Mellom akkordene kan det lages bassovergang til neste akkord. Enten ved opp- eller nedadgående bevegelse. Bevegelsen kan være diatonisk (skalatoner) eller kromatisk (halvtoner) eller en kombinasjon av disse. Bevegelsen starter og slutter på en akkordtone. Basstonene lager gjerne en motstemme til melodistemmen enten når melodien repeteres eller ved overgang til ny melodidel. Det er også vanlig å variere rytmen i bassbevegelsen. Her er noen forslag til hvordan dette kan spilles:

Eks. 1: Oppadgående diatonisk bassovergang:

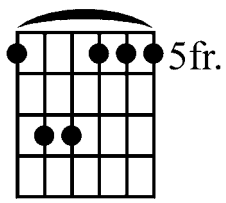
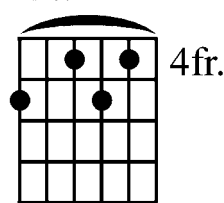
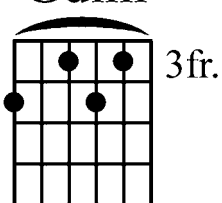
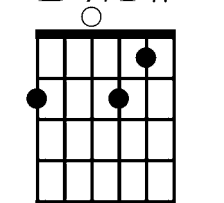
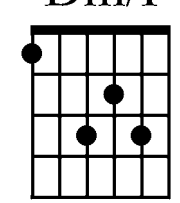
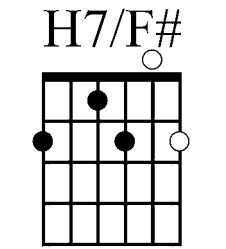
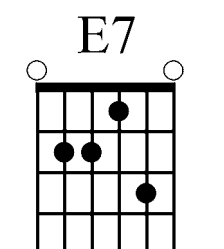
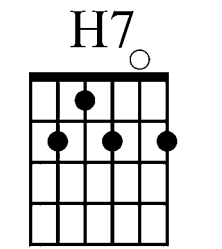
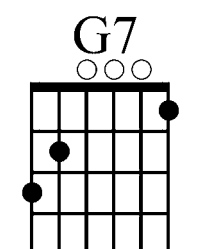
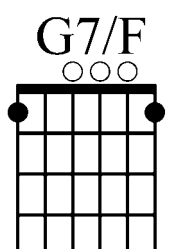
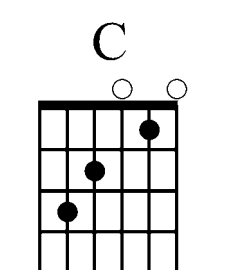
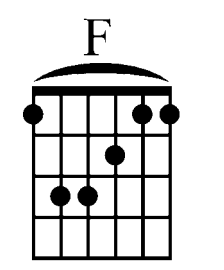
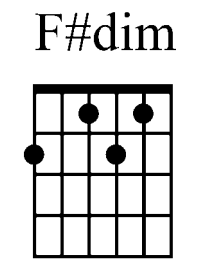
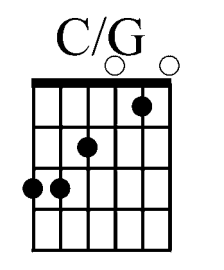
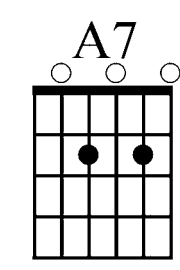
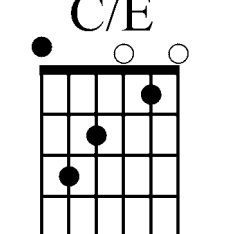
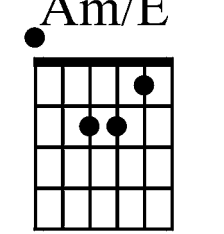
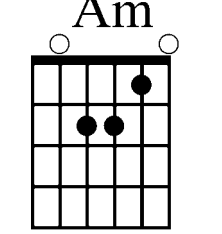
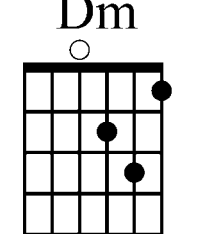
Eks. 2: Nedadgående kromatisk bassovergang:

Eks. 3: Oppadgående og nedadgående diatonisk bassovergang:

Eks. 4: Nedadgående og oppadgående kromatisk bassovergang:

Eks. 5: Oppadgående diatonisk og nedadgående kromatisk bassovergang:

AKKORDOVERSIKT *CHORO NO. 1*:

<p>Am</p> 	<p>G#dim</p> 	<p>Gdim</p> 	<p>D7/F#</p> 	<p>Dm/F</p>
<p>H7/F#</p> 	<p>E7</p> 	<p>H7</p> 	<p>G7</p> 	<p>G7/F</p>
<p>C</p> 	<p>F</p> 	<p>F#dim</p> 	<p>C/G</p> 	<p>A7</p>
<p>C/E</p> 	<p>Am/E</p> 	<p>Am</p> 	<p>Dm</p> 	

SAMBA

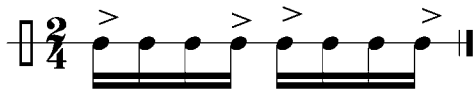
Ordet Samba er utsprunget fra ordet semba som betyr magedans! Sambaen oppstod tidlig på 1900-tallet influert av stiler som Marcha og Maxixe. Behovet for dans og sangbare melodier til bruk i karnevalsopptogene var med på å få frem sambastilen.

Kjennetegn på en Samba er:

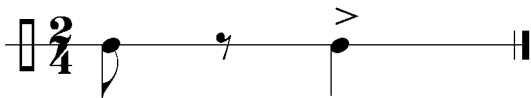
- Synkopert melodi og komprymikk.
- Andre taktslag aksentueres tungt.

Instrumenteringen i en Samba kan variere fra store perkusjonsgrupper som spiller under karnevalet til f. eks jazzgrupper. Fundamentet bygger på ett eller flere perkusjonsinstrument.

Grunnpulsen er identisk med Choro:

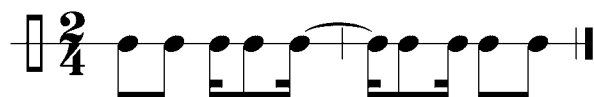
En stor tamlignende tromme, surdo, danner fundamentet i kompet med følgende rytme:

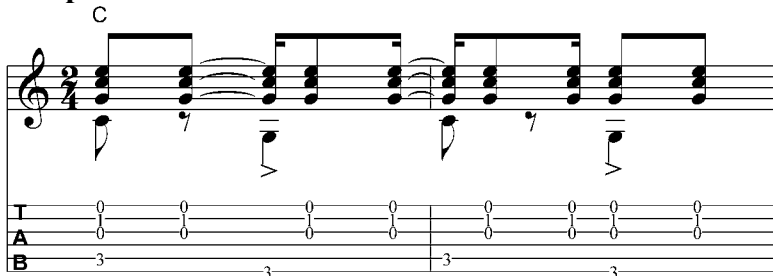
Denne figuren spilles av bassen i kompet:

Rytmemønstrene i Samba er synkoperte og variasjonsmulighetene er uendelige. Ett av disse mønstrene ser slik ut:

Et komp kan da se slik ut:

Samba har mange understilarter som er vel verdt å undersøke nærmere, f. eks Samba Canção, Samba Funk m. fl. Denne boken vil konsentrere seg om noen få som man bør kjenne til, som Partido Alto og Bossa Nova.

SAMBA LA LA

C
Dm7
G7

C
A7
Dm7

G7
C
Dm7

G7
C
A7

Dm7
G7
C

C
C
B \flat
C

Komfigur 1 a): Grunn- og vekselbass: NB! Etter det første slaget i bassen setter du tommelen ned på strengen for å dempe den. Husk på å aksentuere det andre basslaget:

C

T 0 0 0 0 | 0 0 0 0
 A 0 0 0 0 | 0 0 0 0
 B 3 3 3 3 | 3 3 3 3

Kompfigur 1 b): Grunn- og vekselbass. Punkttert bassrytme:

Kompfigur 2: Grunn- og vekselbass. (Samme figur som i Samba Choro):

Akkordskifte innenfor kompfiguren:

Legg merke til akkordskifte i kompfiguren ved overgang til ny akkord.

Man skifter til ny akkord i den overbundne noten før neste taktslag. Denne måten å skifte akkorder på er vanlig i Samba, Bossa Nova og en rekke andre stiler. I kompfiguren er det vanlige at det ikke bør være mer enn to akkorder i hver takt. Melodier med flere akkordskifter enn to i hver takt, bør en tynne ut til to akkorder i hver takt.

Eks 1: Akkordskifte med en akkord i hver takt:

Eks 2: Legg merke til akkordskiftene, akkorden som skifter foran slaget (Dm) og akkorden som skifter på slaget (G7).

Eks 3: Spiller bassen punkterte rytmer blir akkordskiftet slik:

Musical notation for Example 3. The top staff shows a treble clef with a 2/4 time signature. The bass line consists of dotted rhythms. Chord changes are indicated above the staff: C, Dm, and G7. The bottom staff shows the guitar fretboard with strings T, A, and B. Fingerings are indicated by numbers 0, 1, 2, 3.

Med to akkorder i takten spilles akkordskiftene slik:

Eks 1:

Musical notation for Example 1. The top staff shows a treble clef with a 2/4 time signature. The bass line consists of dotted rhythms. Chord changes are indicated above the staff: Bb7, A7, Dm7, and G7. The bottom staff shows the guitar fretboard with strings T, A, and B. Fingerings are indicated by numbers 1, 0, 2, 3.

Eks 2: Spiller bassen punkterte rytmer blir akkordskiftet slik:

Musical notation for Example 2. The top staff shows a treble clef with a 2/4 time signature. The bass line consists of dotted rhythms. Chord changes are indicated above the staff: Bb7, A7, Dm7, G7, and C. The bottom staff shows the guitar fretboard with strings T, A, and B. Fingerings are indicated by numbers 1, 0, 0, 2, 3, 3.

AKKORDOVERSIKT SAMBA LA LA:

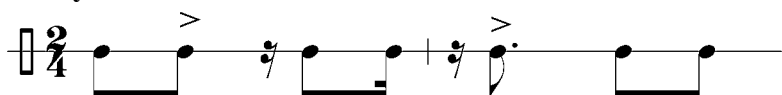
Diagram showing guitar chord shapes for C, Dm7, G7, A7, and Bb. Each chord is represented by a grid of six strings and five frets. Filled circles indicate fretted notes, and open circles indicate open strings.

- C:** Open strings on G, C, E.
- Dm7:** Fret 2 on D, F, A, C.
- G7:** Fret 3 on G, B, D, F, A.
- A7:** Fret 2 on A, C, E, G, B.
- Bb:** Fret 1 on Bb, D, F, Ab, C.

PARTIDO ALTO

Vi har til nå jobbet med den tradisjonelle måten å spille samba på. En annen variant er å bruke Partido Alto mønster i kompet. Hvis vi ser på harmoniene til melodien i forhold til den forrige, så ser en at denne bruker mye mer utvidet harmonikk, og dermed har et mer moderne/ kontemporært preg enn den forrige. Da kan det passe å bruke en stil som Partido Alto enten til å kompe en del av melodien, hele melodien, eller man kan bruke den mellom repetisjonene. Man kan også spille sambakompfigurene med Partido Alto aksenter. Dette er en helt vanlig måte å bruke denne rytmen på, så det er en smaksak hva man liker best. Partido Alto regnes som en moderne variant av Samba som ofte blandes med pop/funk orienterte musikktyper. Denne stilen gir et hardere uttrykk til sambaer og spilles ofte med elektriske instrumenter.

Grunnrytmikk:

Et komp kan da se slik ut:

T							
A		2					
B	2		2	2		2	2

Kompfigur 1 b): Grunn- og vekselbass:

Musical notation for Kompfigur 1 b) in 2/4 time. The treble clef staff shows a melody starting with a half note chord (Hm7b5) and a quarter note, followed by a quarter rest and a quarter note, then a quarter note and a quarter note. The bass clef staff shows a bass line starting with a quarter note (finger 2), followed by a quarter note, a quarter note, and a quarter note.

Kompfigur 2 a): Grunnbass. Legg merke til at siste basslag er bundet over når bassfiguren repeteres:

Musical notation for Kompfigur 2 a) in 2/4 time. The treble clef staff shows a melody starting with a half note chord (Hm7b5) and a quarter note, followed by a quarter note and a quarter note, then a half note chord and a quarter note. The bass clef staff shows a bass line starting with a quarter note (finger 2), followed by two quarter notes (finger 2), then a quarter note and two quarter notes (finger 2).

Kompfigur 2 b): Grunn- og vekselbass. Legg merke til at siste basslag er bundet over når bassfiguren repeteres:

Musical notation for Kompfigur 2 b) in 2/4 time. The treble clef staff shows a melody starting with a half note chord (Hm7b5) and a quarter note, followed by a quarter note and a quarter note, then a half note chord and a quarter note. The bass clef staff shows a bass line starting with a quarter note (finger 2), followed by two quarter notes (finger 1), then a quarter note and two quarter notes (finger 1).

Det er også mulig å blande Samba og Partido Alto i samme kompfigur. Spill Partido Alto aksenter i akkordene og Sambamønster i bassene:

Variant 1: Grunn- og vekselbass:

Musical notation for Variant 1 in 2/4 time. The treble clef staff shows a melody starting with a half note chord (Hm7b5) and a quarter note, followed by a quarter note and a quarter note, then a half note chord and a quarter note. The bass clef staff shows a bass line starting with a quarter note (finger 1), followed by two quarter notes (finger 1), then a quarter note and two quarter notes (finger 1).

SAMBA I 3/4-TAKT

En annen spennende variasjon innenfor Samba er å spille i andre taktarter enn 2/4-delstakt. De mest brukte variantene er 3/4-takt og 7/8-takt.

TRESAMBA

Chords for Tresamba:

- Measure 1: C
- Measure 2: G7
- Measure 3: C
- Measure 4: C/E
- Measure 5: F
- Measure 6: G7
- Measure 7: C
- Measure 8: A7
- Measure 9: Dm7
- Measure 10: G7
- Measure 11: C
- Measure 12: F
- Measure 13: G7
- Measure 14: C
- Measure 15: G7
- Measure 16: C

Komfigur 1: Grunn- og vekselsbass. Vekselsbassen her i to varianter:

Bass line for Komfigur 1:

- Measure 1: C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2)
- Measure 2: C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2)

Komfigur 2: Grunn- og vekselsbass:

Bass line for Komfigur 2:

- Measure 1: C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2)
- Measure 2: C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2), C (C4, E3, G2)

Akkordskifte: Med tre akkorder i takten:

Eks 1:

Example 1 shows a 4-measure phrase in 3/4 time. The chords are F, G7, C, and A7. The bass line consists of quarter notes: F2, G2, C3, and A2.

Spiller bassen punkterte rytmer blir akkordskiftene slik:

Eks 2:

Example 2 shows a 4-measure phrase in 3/4 time. The chords are F, G7, C, and A7. The bass line consists of dotted quarter notes: F2, G2, C3, and A2.

AKKORDOVERSIKT *TRESAMBA*:

Diagram showing guitar chord shapes for C, G7, C/E, F, A7, and Dm7.

SAMBA I 7/8-TAKT

SYVSAMBA

Am E7 Am F F#dim C/G A7Dm7 G7 C

E7 Am G7 C F F#dim C/G A7 Dm G7 C

Kompfigur 1: Grunn- og vekselbass:

Am E7

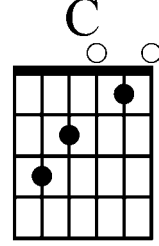
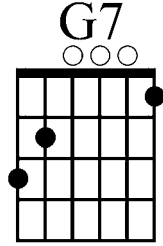
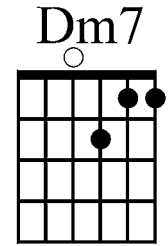
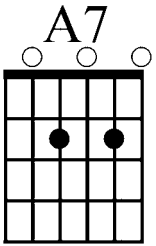
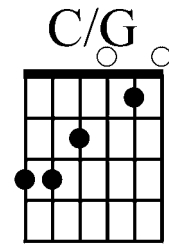
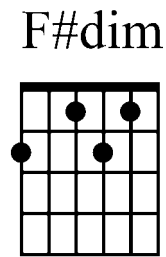
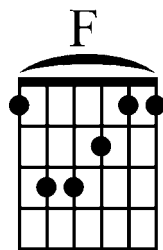
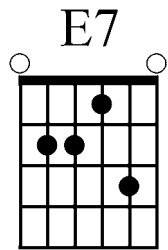
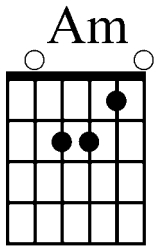
Kompfigur 2: Grunn- og vekselbass:

Am E7

Akkordskifte: Fire akkorder i takten:

F F#dim C/G A7

AKKORDOVERSIKT SYVSAMBA:

BOSSA NOVA

Sent på 1950-tallet ble denne stilen kjent og oppnådde en enorm popularitet over hele verden, noe den fortsatt har. Bossa Nova regnes som en variant av Samba i det at den bruker de samme rytmemønstrene. Forskjellene er at man ikke streber etter samme tyngde i rytmikken (tungt andreslag i takten). Rytmen skal flyte lett uten noen form for aksentueringer. Harmonisk bruker man jazzharmonikk, dvs. "utvidete" akkorder. F. eks er akkordtyper som 6/9, Maj7, Maj9 og 7/13 vanlige å bruke, mens typisk tradisjonell Samba bruker enklere treklangsharmonikk.

Instrumenteringen består ofte av piano, nylonstrengsgitar, kontrabass, trommesett spilt med visper og/eller stikker, samt perkusjonsinstrumenter som f. eks clave og shaker. Det er også vanlig å bruke strykere i arrangementene for å få frem det myke særpreget man tilstreber.

Bossa Nova bruker de samme rytmemønstrene som Samba.
Et typisk komp kan da se slik ut:

The image displays a musical score for a Bossa Nova rhythm pattern. It features a treble clef and a 2/4 time signature. A common chord (C) is indicated above the staff. The melody is written in eighth and quarter notes. Below the staff, there are guitar fretboard diagrams for strings T, A, and B, showing triplets of notes.

De er to ting som er verdt å merke seg i forskjell til det å spille sambakomp.

1. Man skal ikke dempe bassene.
2. Man skal ikke aksentuere noen av akkordtonene.

BOSSA NOVA NO.1

Dm9 G13 G7b13 C6/9 A7b13

Dm9 G13 G7b13 Gm7 C7b9 F#7b5

Fmaj7 Hm7b5 E7b13 Am7 D9#11

Dm9 G11 C6/9

Komfigur 1: Grunn- og vekselsbass. Legg merke til hvordan akkorden skifter til neste akkord før taktslaget. Med to akkorder i samme takt spilles bare grunnbass:

Dm9 G13 G7b13

T
A
B

Komfigur 2: Grunn- og vekselsbass. Bassen spiller punktert rytme:

Dm9 G13 G7b13 C6/9

T
A
B

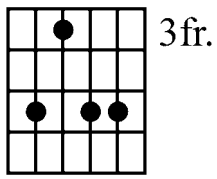
Alternativ kompfigur: Grunn- og vekselbass:

Dm9 G13

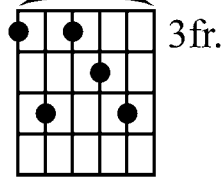
T
A
B

AKKORDOVERSIKT *BOSSA NOVA NO.1*:

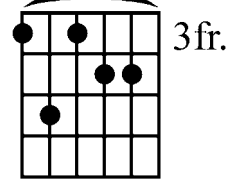
Dm9

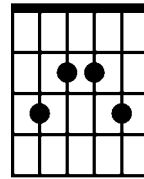
G13

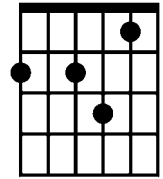
G7b13

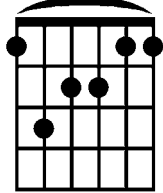
C6/9

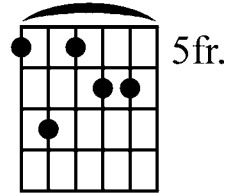
F#7b5

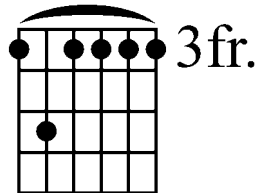
Fmaj7

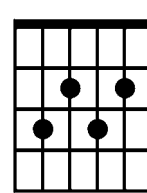
A7b13

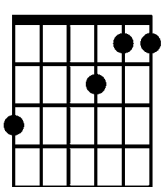
Gm7

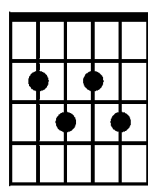
C7b9

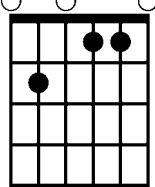
G11

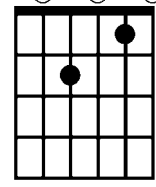
Hm7b5

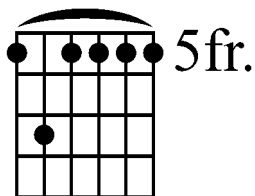
E7b13

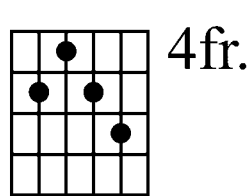
Am7

Am7

D9#11

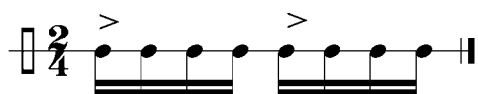

BAIÃO

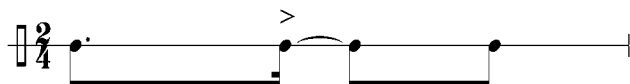
Denne stilen er lite kjent hos oss, men har stor popularitet i Brasil og brukes også mye i brasiliansk jazz og fusion. Baião kommer fra den nordøstre delen av Brasil. Det finnes en rekke understilarter av Baião. Denne boken vil omtale to av disse, Rasta Pé og Xote.

Et tradisjonelt Baião ensemble består av trekkspill, triangel og zambumba som er en slags basstromme man slår på med en kølle på oversiden av trommen, mens man bruker en lett metallpinne til å slå aksentene på undersiden av trommen.

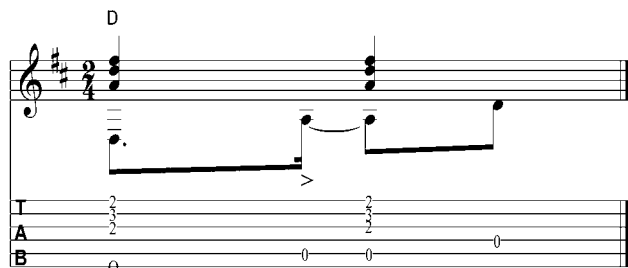
Grunnpulsen spilles av triangel:

Basslinjen spilles av zabumbaen:

Et komp kan da se slik ut:

Melodiene har en klar modal karakter og bygger på to skalatyper:

1. Lydisk med senket septim (lydisk b7). Skalaen er som en durskala med hevet 4.trinn og senket 7.trinn:

2. Miksolydisk. Lik en durskala med senket 7.trinn (septim):

Tempoet på en typisk Baião er fra medium til fort.

BAIÃ, BAIÃO

D C/D D E/D D

E/D F G A H C D

E/D D E/D C/D D

C/D D E/D D C D C/D

D

Komfigur 1: Grunn- og vekselbass. © = D:

D

T 2 2

A 2 2

B 0 0

Komfigur 2: Grunn- og vekselbass. © = D. I hurtige tempi kan denne figuren være et teknisk enklere alternativ:

D

T 2 2

A 2 2

B 0 0

Med to akkorder i takten :

First system of musical notation. The top staff is a treble clef with a key signature of one sharp (F#) and a 2/4 time signature. The melody consists of quarter notes: D4, E4, F#4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4. The guitar chords are D (x02321), E/D (x02321), and C/D (x02321). The bottom staff shows the guitar fretboard with strings T, A, and B. Fingerings are indicated by numbers 1-4.

Second system of musical notation. The top staff continues the melody: F#4, G4, A4, B4, C5, B4, A4, G4, F#4, E4, D4. The guitar chords are F (x23211), G (x02321), A (x02220), and H (x02321). The bottom staff shows the guitar fretboard with strings T, A, and B. Fingerings are indicated by numbers 1-4.

AKKORDOVERSIKT *BALÁ, BALÃO*:

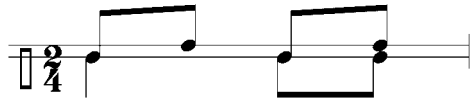
Diagram showing eight guitar chord shapes arranged in two rows of four. Each diagram is a 6-string fretboard with dots indicating finger positions. Open strings are marked with circles above the strings.

- D:** x02321
- E/D:** x02321
- H:** x02321
- G:** x02321
- A:** x02220
- C:** x02321
- C/D:** x02321
- F:** x23211

RASTA PÉ

Som nevnt regnes Rasta Pé som en understilart av Baião. Likhetene er mange, samme instrumentering, samme skalatyper (lydisk b7 og miksolydisk) og spilt i et hurtig tempo. Forskjellen er at Rasta Pé bruker et annerledes rytmemønster enn Baião. Stilen brukes også i jazz og fusionsammenhenger med diverse instrumenteringer.

Grunnrytmikk:

Et komp kan da se slik ut:

A musical staff in 2/4 time showing a guitar accompaniment (komp) for the Rasta Pé rhythm. The staff is in treble clef and 2/4 time. The key signature is one flat (Bb). The first measure is marked with a 'C' above it. The notation shows a quarter note on G4, followed by a quarter note on A4, and a quarter note on G4. The second measure shows a quarter note on G4, followed by a quarter note on A4, and a quarter note on G4. The notes are beamed together in pairs. Below the staff, the guitar strings are labeled T, A, and B. The T string has a 0 (open) in the first and second measures. The A string has a 0 (open) in the first and second measures. The B string has a 3 (triple) in the first and second measures.

RASTA PÉPÉ

Musical score for RASTA PÉPÉ in 2/4 time, key of D minor. The score consists of five staves of music with the following chord progressions:

- Staff 1: Dm7, C, Dm7
- Staff 2: C, Dm7
- Staff 3: G, F, G
- Staff 4: A7, Dm7, C, Dm7
- Staff 5: (Measures 17-18)

Kompfigur: Grunn- og vekselbass:

Diagram of the bass line for the RASTA PÉPÉ accompaniment. It shows a C chord in the treble clef and a bass line with triplets on the strings T, A, and B.

AKKORDOVERSIKT RASTA PÉPÉ:

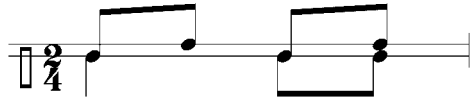
Diagram showing the guitar chord shapes for the chords used in RASTA PÉPÉ:

- Dm7**: D minor 7th chord shape.
- C**: C major chord shape.
- G**: G major chord shape.
- A7**: A dominant 7th chord shape.
- F**: F major chord shape.

XOTE

I likhet med Rasta Pé er Xote en understilart av Baião. Xote spilles i medium til sakte tempo. Ellers er instrumenteringen den samme som for de forannevnte stilene.

Grunnrytmikken ser slik ut:

Et komp kan da spilles slik:

A musical score for guitar accompaniment in 2/4 time. The top staff is in treble clef with a C-clef above it. The first measure contains a quarter note on the first line (G4) followed by a quarter note on the second line (A4). The second measure contains a quarter note on the second line (A4) followed by a quarter note on the second space (B4). The notes are beamed together in pairs. Below the staff are three lines labeled T, A, and B. The T line has a '0' above the first and second measures. The A line has a '0' above the first and second measures. The B line has a '3' below the first, second, and third measures.

HOT XOTE

C A7 Dm7 Dm7/C G/H G7

5 C A7/C# Dm7 D#dim C/E A7 Dm7 G7

9 C G7 C E7

13 Am7 Am/G F F#dim C/G A7 Dm7 G7

17 C

Kompfigur 1: Grunn- og vekselsbass:

C

T
A
B

Samme kompfigur med to akkorder i takten:

C A7 Dm 7 Dm 7/C

T
A
B

Kompfigur 2: Grunn- og vekselbass. Denne figuren skaper mer bevegelse i kompet:

C
 T 0 0 0 0
 A 0 0 0 0
 B 3 3 3

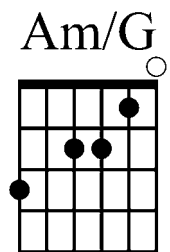
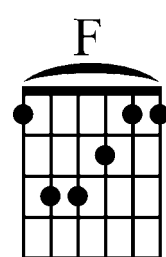
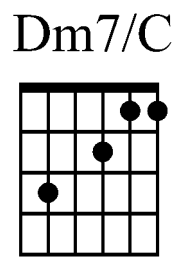
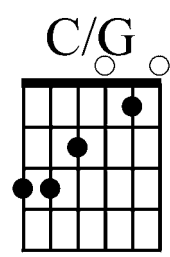
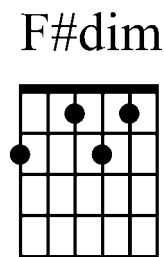
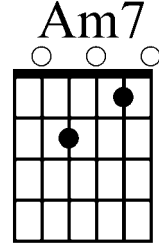
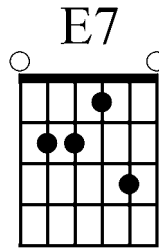
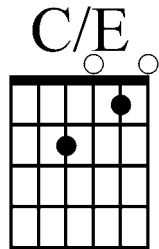
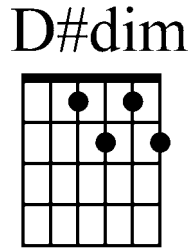
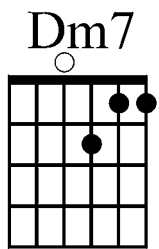
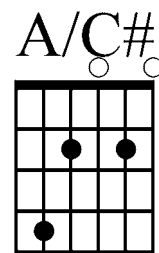
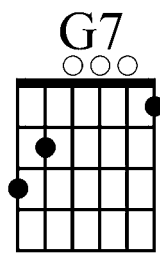
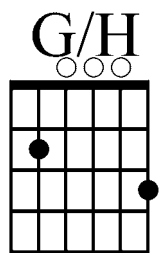
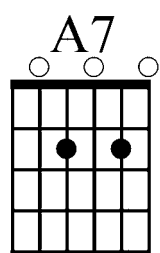
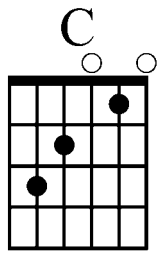
Kompfigur 3: Treklangsbevegelse i bassene:

C
 T 0 0 0 0
 A 0 0 0 0
 B 3 0 3

Samme kompfigur med to akkorder i takten:

C A7
 T 0 0 0 0
 A 0 0 0 0
 B 3 0 4

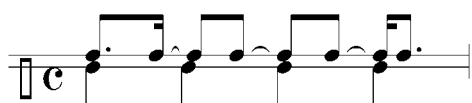
AKKORDOVERSIKT *HOT XOTE*:

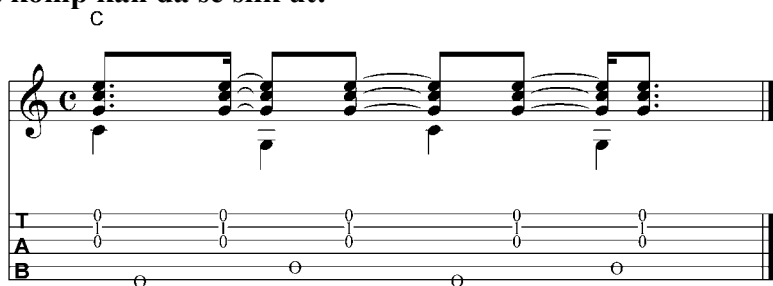
FREVO

Dette er typisk karnevalsmusikk i de store byene i Nordøst- Brasil. Stilen oppstod i byen Recife og var inspirert av militær brassbandmusikk. Tempoet er meget hurtig med en krevende dans til. Det finnes også andre betegnelser på Frevoer alt etter tempi. Marcha henviser til medium tempo og Marcha-Rancho til sakte tempo. Rytmask og melodisk er begge disse stilene identiske med den orginale Frevoen. Instrumentene som brukes er blåseinstrumenter samlet i et brassband, men elektriske kominstrumenter og perkusjon er også vanlig.

Grunnrytmikken i en Frevo ser slik ut:

Et komp kan da se slik ut:

PRESTO FREVO

C G7 C

G C A7 Dm7 G7

C A7 Dm7 G7 C E7

Am E7 Am E7 Am Dm7 Am/E E7

Am E7 Am Dm7 E7 Am

Komfigur 1: Grunn- og vekselsbass:

C

Komfigur 2: Grunn- og vekselsbass:

C

Fire akkorder i samme takt: Akkordene skifter på samme måte som i Samba, på den overbundne noten som spilles før neste akkord.

Fire akkorder i takten spilt med kompfigur 1:

Am Dm 7 Am/E E7

T 0 1 0 0 0
A 2 2 2 1 1
B 0 0 0 0 0

Fire akkorder i takten spilt med kompfigur 2:

Am Dm 7 Am/E E7

T 0 1 0 0 0
A 2 2 2 3 3
B 0 0 0 0 0

AKKORDOVERSIKT *PRESTO FREVO*:

C G7 G A7 Dm7

E7 Am Am/E

2. KARIBIEN

Geografisk omfatter dette et område med mange ulike øynasjoner med ulik historisk bakgrunn. Musikalsk sett har dette gitt mange ulike stiler som er særegne for den enkelte øy. Stiler som Bomba, Soca, Zouk m. fl. er velkjente stiler i Karibien. Vi har imidlertid valgt ut fire karibiske stiler som vi mener er typiske for dette området.

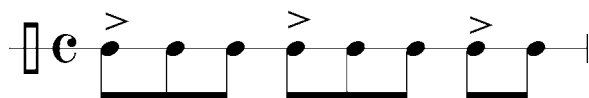
Calypso- fra Trinidad, Reggae- fra Jamaica, Beguine- fra Martinique, Merengue- fra Den Dominikanske Republikk. Alle disse stilene representerer variasjonene som finnes i de karibiske musikkstilene. Cuba, som geografisk hører under dette området, blir omtalt i eget kapittel.

Stiler som omtales i denne boken:

- Calypso
- Reggae
- Beguine
- Merengue

CALYPSO

Musikkstil fra øya Trinidad i Karibien. Stilen er forbundet med karnevalsmusikk på samme sted. I vesten er Calypso velkjent som "steelbandmusikk"(man spiller på oljefat med køller). Stilen oppnådde stor popularitet på midten av 1950-tallet ved hjelp av melodier som "Banana boat song", "Jamaica farewell" m. fl. Melodiene i en Calypso er ofte synkoperte med en parallellstemme i terser eller sekster. Harmonisk sett er melodiene enkle med bruk av treakkords vendinger som de mest vanlige. Grunnrytmikken bygger på et rytmemønster som er inndelt i åttendeler- 3+3+2:

Et komp kan da se slik ut:

A

E

T 1 2 2 2 2 2

A 0 4 2

B 0 4 2

CALYPSO 3-3-2

A

E7 A

E7 A

Når det gjelder komp har man et uttall varianter å velge mellom.

1. Med treklangsbevegelse i bassene:

A E

T
A
B

T
A
B

T
A
B

2. Grunn- og vekselbass. Legg merke til at i E-dur spilles vekselbassen først:

A E

T
A
B

A E

T
A
B

A E

T
A
B

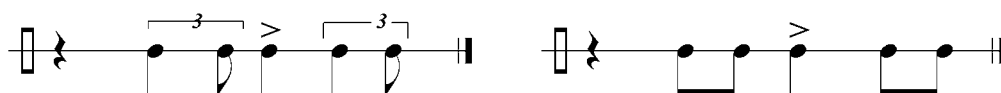
AKKORDOVERSIKT CALYPSO 3-3-2:

A7 E7

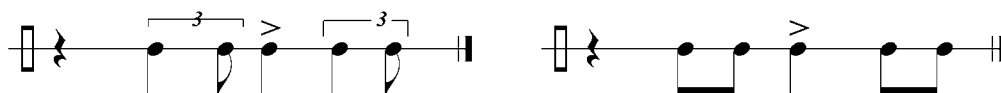
REGGAE

Musikkstil fra Jamaica. Kjent fra slutten av 1970-årene, da særlig gjennom sangeren Bob Marley. Reggae er basert på amerikansk Rhythm og Blues fra New Orleans. Bruken av gitarriff og synkoper ble adoptert inn i stilen. Et vesentlig trekk for Reggae er dyrkingen av rastafarireligionen samt bruken av rusmidler som marihuana. Disse temaene går igjen i tekstene. Rastafarikultusen bygger på drømmen om å vende tilbake til Afrika, da en egentolkning av bibelen utpeker Etiopia som ”det lovede landet”.

Grunnpulsen er enten delt i åttendels trioler eller i jevne åttendeler:

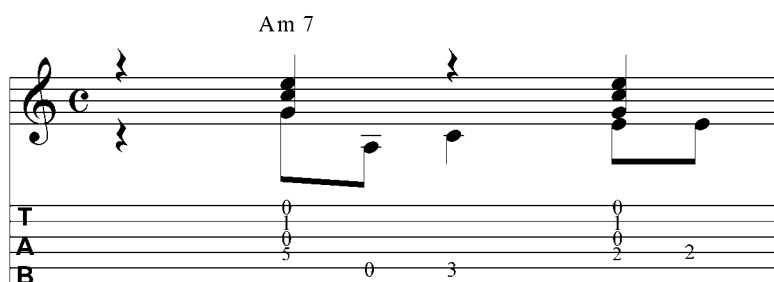

Grunnrhythmen i Reggae kjennetegnes av aksentuering av tredje taktslag:

Et komp kan da se slik ut: Husk at man kan spille både med triolfølelse eller med jevne åttendeler:

Am 7

T		0				0
A		0				0
B		5	0	3		2 2

RASTA REGGAE

Am7 Dm7

E7 F G Am

Am/G F G Am7

Am7/G F G E7#9

17

D.C.al FINE

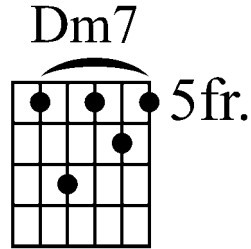
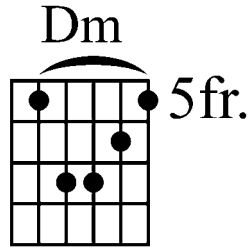
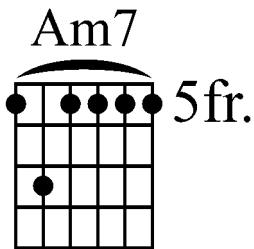
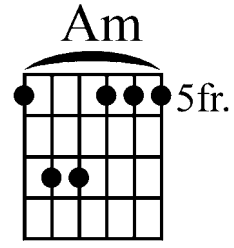
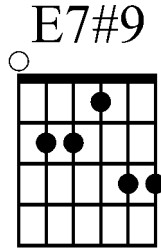
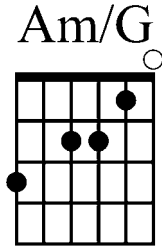
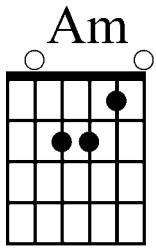
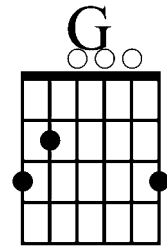
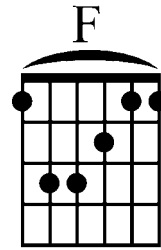
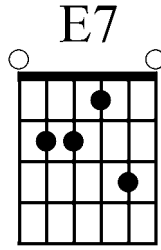
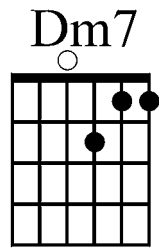
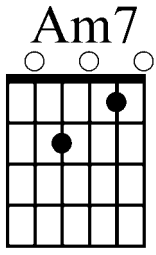
Kompfigur: Bassene spiller treklangsbevegelse:

Am7 Dm7 F

T A B

T A B

AKKORDOVERSIKT RASTA REGGAE:

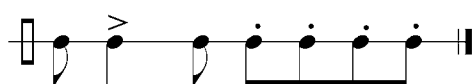

BEGUINE

Karibisk musikkstil som har sine røtter fra den franske øya Martinique og fra cubansk Rumba. Den er imidlertid bedre kjent for oss i en amerikanisert form, dvs. den beholder sitt originale rytmemønster, men bruker amerikanske populærmelodier og harmonikk. Et godt eksempel på dette er den velkjente melodien "Begin the Beguine" av Cole Porter. Beguine er også velkjent som selskapsdans.

Tempo: sakte til medium fort.

Grunnrytmikk:

Et komp kan da se slik ut:

A musical score for guitar accompaniment (komp) for 'Begin the Beguine'. It features a treble clef and a common time signature (C). The melody is written on a single staff with a treble clef. The accompaniment is written on three staves labeled T (Treble), A (Alto), and B (Bass). The chords are C, Am, F, and G. The notation includes fingerings (0, 2, 3) and a triplet in the bass line.

LET'S BEGUINE

C Am F G C₃ Am7 Dm7 G

C Am7 F G C C7

FINE

F Fm C C7

G G7

D.C.:al Fine

Kompfigur 1 a): Grunnbass. To akkorder i takten:

C Am F G

Kompfigur 1 b): Grunn- og vekselbass. En akkord i takten:

F Fm

Kompfigur 2 a): Grunnbass. To akkorder i takten:

Musical notation for Kompfigur 2 a) showing a bass line with two chords per measure: C and Am in the first measure, and F and G in the second measure. The notation includes a treble clef, a C-clef, and a 4/4 time signature. The bass line is written on a six-line staff with fingerings and a bar line.

Kompfigur 2 b): Grunn- og vekselbass. En akkord i takten. Vekselbassen bør spilles tilnærmet staccato (korte):

Musical notation for Kompfigur 2 b) showing a bass line with one chord per measure: F in the first measure and Fm in the second measure. The notation includes a treble clef, a C-clef, and a 4/4 time signature. The bass line is written on a six-line staff with fingerings and a bar line.

AKKORDOVERSIKT LET'S BEGUINE:

Diagram showing eight guitar chord shapes for 'LET'S BEGUINE':

- Row 1: C, Am, F, G, Am7
- Row 2: Dm7, C7, Fm, G7

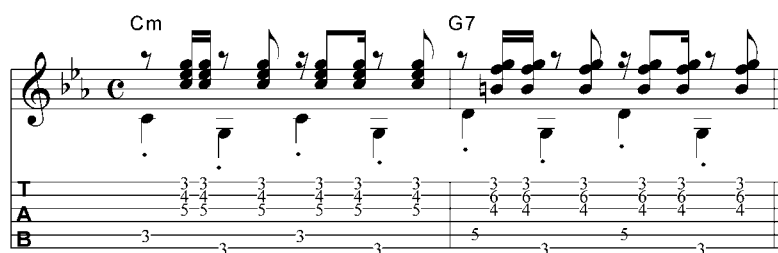
MERENGUE

Denne stilen omtales som nasjonalmusikk i Den Dominikanske republikk. Egentlig kan man omtale navnet som en paraply for utallige understilarter som har sine røtter fra Den Dominikanske republikk. Oppstod på midten av 1800-tallet som en folkedans med vokal. Stilen ble kalt Merengue Tipico. Merengue, i likhet med Salsa, har tatt til seg andre uttrykksformer. Det er vanlig å låne alle typer melodier og utstyre dem med merenguerytmikk. Dette omtales som Fusilamiento (fusjon). Den stilen vi hører mest kalles Merengue Cibaeño. I denne stilen er det vanlig å blande inn vestlig popmusikk.

Grunnrytmikken kan se slik ut:

Et komp kan da se slik ut:

A musical score for a Merengue comp. It features a guitar accompaniment with chords Cm and G7, and a bass line. The notation includes a treble clef, a common time signature, and a bass staff with fingerings. The guitar part has a melody of eighth notes with chords Cm and G7. The bass line has a pattern of eighth notes with fingerings 3, 3, 3, 3, 3, 3, 5, 3, 5, 3.

MERENGUE SIMPLE

Cm G7

Fm Cm

G7 Cm

D:C:al

G7 Cm

Kompfigur 1: Grunn- og vekselbass. Bassene skal spilles korte (staccato):

Cm G7

T
A
B

Kompfigur 2: Grunn- og vekselbass:

Cm G7

T
A
B

Kompfigur 3: Grunn- og vekselbass. Variasjon i bassfiguren:

Musical notation for Kompfigur 3, showing a treble clef staff with a key signature of one flat and a common time signature. The melody consists of eighth notes and chords. The first measure is labeled Cm and the second G7. Below the staff are three bass lines labeled T, A, and B. The T line has triplets of eighth notes. The A line has quarter notes. The B line has triplets of eighth notes.

AKKORDOVERSIKT MERENGUE SIMPLE:

Three guitar chord diagrams are shown: Cm, G7, and Fm. Cm is shown with a 3fr barre. G7 has an open string on the 1st fret. Fm is shown with a 3fr barre.

3. CUBA

Når uttrykket "latinmusikk" benyttes, er det en stor sjanse for at man omtaler en eller annen musikkstil som har sitt utspring fra øya Cuba. Et utall av mer eller mindre kjente stiler har sitt rotfeste her. Spania, som var koloniherrer over øya fram til 1898, har satt sitt preg på utviklingen av musikken. I likhet med resten av latinamerika ble slaver importert i stor skala. Disse tok med seg sine musikktradisjoner fra Afrika, som etter hvert blandet seg med europeisk innflytelse (i likhet med Brasil). Det som imidlertid gjør at den cubanske musikken skiller seg ut er vektleggingen på det perkussive. Stort sett er de fleste stilene fra Cuba bygd opp over to tacters rytmemønstre, clavemønstre spilt på to trepinner kalt claves. Utgangspunktet for disse rytmemønstrene er afrikansk 6/8 clave. Ut fra dette mønsteret oppstod to andre sentrale varianter: Son clave og Rumba clave. Melodiene har angitt hvilket clavemønster de er bygd opp over. F. eks 2+3 Son clave.

Denne boken omtaler kun noen av de mest kjente stilene. Andre stiler er vel så kjent og sentrale. Navn som Rumba, Son Montuno, Mozambique, Songo er noen eksempler på andre cubanske stiler.

Stiler som omtales i denne boken:

- Mambo
- Salsa
- Cha Cha
- 6/8 Clave

MAMBO

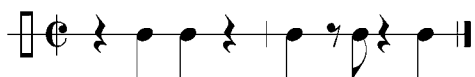
Denne stilarten oppstod i 1940-årene, og ble for alvor et fenomen i 1950-årene. Den regnes som et utspring av Son musikken. Navnet stammer fra dansen til en repetisjonsdel av en sang, også kalt Montuno. Man kan kalle Mambo en slags sammensmelting av cubansk musikk og Swing. Dette er den første stilen som blander elementer fra cubansk og amerikansk jazz. F. eks. spilles Mambo med en storbandbesetning (blåsere og rytmeseksjon) blandet med perkusjonsinstrumenter (conga, timbales, kubjelle). Tempo: Moderat til hurtig.

Grunnpuls: Son clavemønster spiller grunnpulsen:

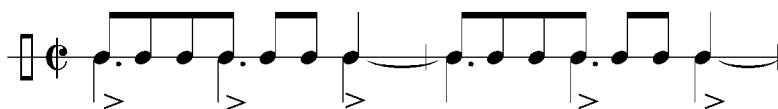
1. 3+2 mønster:

2. 2+3 mønster:

Grunnrytmikk: Dette er en av flere varianter:

Et komp kan da se slik ut:

Dm A7 Dm

p > i m p > i m p > i m p > i m p > i m p >

T
A 0 2 3 0 2 3 0 2 0 2
B 0 0 2 0 0 0

MAMBORAMA

Dm A7 Dm A7

Dm E7 A7 Dm Em7b5 A7

Gm7 A7 Dm7

Em7b5 Bb7 A7 Dm D7

Gm A7 Dm7

E7 Bb7 A7 A7#9

Grunnpulsen er 2+3 Son clavemønster.

Mulighetene for variasjon i kompfigurene er nærmest uendelige. Det som er viktig å få frem, er den synkoperte basslinjen. Det er den som skaper fremdriften i kompet.

Kompene som blir brukt i Salsa kan også brukes til Mambo og vis versa. Dette fordi disse stilene bygger på samme grunnpuls/ rytmikk.

Her er noen forslag til komp:

Kompfigur 1: Grunn- og vekselsbass: Legg merke til at siste basslag er bundet over når kompfiguren repeteres. Slik fortsetter figuren helt til det enten er et stopp i kompet eller melodien er ferdig. Dette gjelder kompfigurene i både Mambo og Salsa. Legg merke til hvorledes akkordene skifter.

Kompfigur 2: Grunn- og vekselsbass. Akkordene brytes (arpeggio) for å etterligne måten piano spiller på i en Mambo: Her er akkordtonene lagt til ② og ③ streng.

Kompfigur 3: Grunn- og vekselsbass: Her er akkordtonene lagt til ① og ② streng. Hvilke strenger akkordtonene spilles på er opp til deg å bestemme:

Kompfigur 4: Grunn- og vekselsbass:

Akkordskifte: To akkorder i hver takt spilles slik:

Chords: E7, A7, Dm, Em7b5

Tablature:

T							
A	1	3	0	2	2	3	2 3
B	0	0	0		0		2

AKKORDOVERSIKT MAMBORAMA:

Chord diagrams:

- Dm
- A7
- E7
- Gm7 3 fr.
- Dm7
- Bb7
- Em7b5
- D7
- Gm 3 fr.
- A7#9 4 fr.
- A7#9 11 fr.

SALSA

Dette er en betegnelse på dansbar populærmusikk bygd for det meste på cubanske rytmefigurer. Salsa har i dag blitt en egen stil hvor man fusjonerer latin, pop og diverse andre rytmer. Man kan sammenligne dette fenomenet med Merengue som også er veldig åpen for å blande inn nye ting i musikken. Stilen oppstod i USA utviklet av innvandrere fra spesielt Cuba og Puerto Rico. Man kan kanskje si at Salsaen bygger mest på rytmefigurer/ bandbesetning fra Mambo, men variasjonsmulighetene innenfor stilen gjør at man like gjerne kan bruke andre grunnfigurer. Det man imidlertid prøver å skape, er et polert popmusikklydbilde med synkoperte komppfigurer.

Tempoene kan variere fra sakte ballader til meget hurtig.

Som nevnt er mulighetene mange når det gjelder komp. Et godt utgangspunkt kan være å basere seg på mamborytmikk før man prøver seg på nye innfallsporter.

Grunnpuls: Son clavemønster:

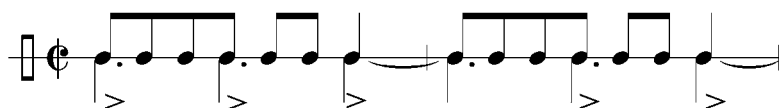
1. 3+2:

2. 2+3:

Grunnrytmikk:

Et komp kan da se slik ut:

Gm Cm D7 Gm

T		3	3	5	4		5	3	5	3
A					0					
B		3	3				0			3

HOT SALSA

Gm Cm D7 Gm Cm D7

D7 F7 B♭

9 FINE D7 Gm

13 A7 E♭7 D7

17

D.C.al FINE

Grunnpuls: 2+3 son clavemønster.

Kompfigur 1: Grunn- og vekselbass. En akkord i takten. Legg merke til overbindingen i bassen når komfiguren repeteres:

Gm

T

A

B

Kompfigur 1: Grunn- og vekselbass. To akkorder i takten. Merk akkordskiftene i bassfiguren:

Gm Cm D7 Gm

T
A
B

Som tidligere nevnt kan kompfigurene fra Mambo brukes i Salsa og vis versa. Her er noen flere alternativer:

Kompfigur 2: Grunn- og vekselbass:

Gm Cm D7 Gm

T
A
B

Kompfigur 3: Grunn- og vekselbass: Her er akkordtonene lagt til ② og ③ streng.

Gm Cm D7 Gm

T
A
B

Kompfigur 4: Grunn- og vekselbass: Her er akkordtonene lagt til ① og ② streng:

Gm Cm D7 Gm

T
A
B

Kompfigur 5: Grunn- og vekselbass:

AKKORDOVERSIKT *HOT SALSA*:

CHA CHA

Da Mamboen ble introdusert for amerikanere tidlig på 1950-tallet, viste det seg at mange ønsket seg en saktere variant av denne dansen. Resultatet ble Cha Cha. Man kan altså kalle Cha Cha for en saktere variant av Mamboen. I tillegg er komfigurene mindre komplisert enn i Mambo. Rytmisk spilles alle taktslagene korte med aksent på enten ”3- og” eller ”4- og”. Det er dette som skaper den karakteristiske Cha Cha Cha frasen alle kjenner.

Grunnpuls: Son clave:

1. 3+2:

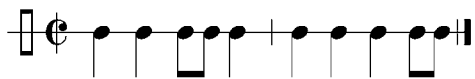
2. 2+3:

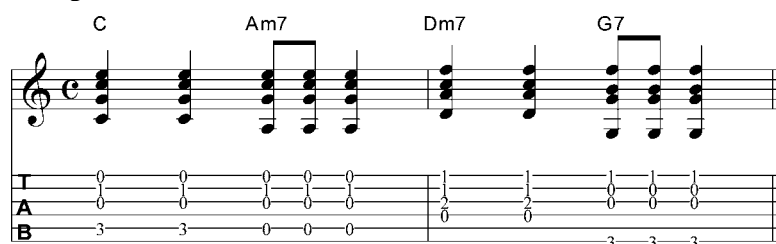
Grunnrytmikk: To varianter som begge skaper en Cha Cha Cha frase. Nummer to er naturlig å bruke som avslutningsfrase (1-2-3-Cha Cha-Cha)

1.

2.

Et komp kan da se slik ut:

BAMBINO CHA CHA CHA

C Am7 Dm7 G7

C Am D7 G7

Bb7 A7b13 Dm G7

C Am7 D7 G7 C

D.C.al

Grunnpuls: 3+2 Son clavemønster.

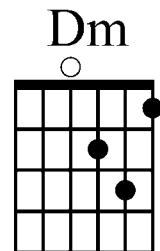
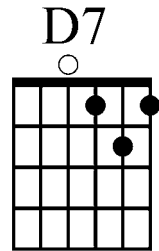
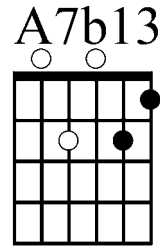
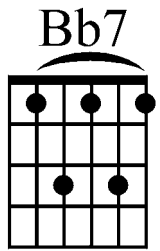
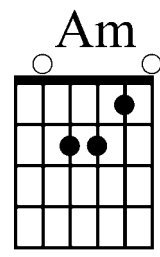
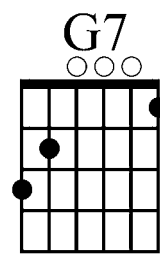
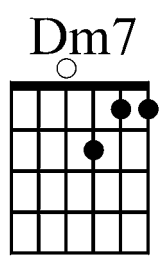
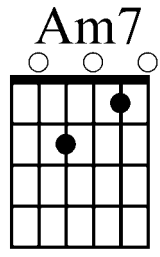
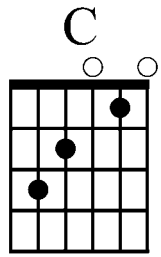
Kompfigur 1: Grunnbass:

C Am7 Dm7 G7

Kompfigur 2: Grunnbass:

C Am7 Dm7 G7

AKKORDOVERSIKT *BAMBINO CHA CHA CHA*:

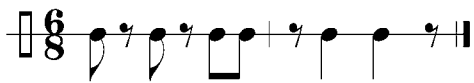
6/8 CLAVE

Clave regnes som fundamentet alle cubanske clavemønster bygger på (Son, Rumba). Kan enten spilles i 3+2 mønster eller 2+3 mønster. Originalt bygger dette mønsteret på afrikansk sakral musikk. Mønsteret spilles over en totakters frase. Bruken av 6/8 Clave er i dag ofte forbundet med det som kalles afro-cubansk jazz eller fusion. Man har clavemønsteret som basis for å blande inn elementer fra andre stilarter.

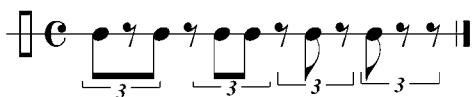
Det er ofte vanlig å se dette mønsteret notert i 4/4- takt.

Tempo: Alle typer tempi brukes.

Grunnpuls/rytmikk: her vist med 3+2 clave:

Omskrevet til 4/4 vil grunnpulsen/rytmikken noteres slik:

Et komp kan da se slik ut:

1. Notert i 6/8-takt:

C9sus

T					
A					
B					

2. Notert i 4/4-takt:

C9sus 3

T					
A					
B					

AFRO-CUBAN 6/8

C9sus
 D9sus
 E9sus
 G13sus
 Bb13sus
 Dm11
 G13sus
 C9sus

Grunnpuls: 3+2 6/8 clavemønster.

Kompfigur 1: Grunnbass. Utgangspunktet er clavemønsteret. Her notert i 6/8-takt:

C9sus

T					
A					
B					

Samme kompfigur notert i 4/4-takt:

Kompfigur 2: Fyll ut pausene med perkusjonsnoter (merket -x- i notene) for å få framdrift i kompet. Disse utføres ved at man slipper presset i venstre hånd og dermed bare får frem en perkussiv klang:

Kompfigur 3: Variasjon over grunnmønsteret uten perkusjonsnoter:

Kompfigur 4: Variasjon over grunnmønsteret med perkusjonsnoter:

C9 sus

T
A
B

G13sus er den eneste akkorden i melodien som starter bassmønsteret på © streng. Ut i fra kompfigur 4 kan det gjøres på følgende måte:

G13sus

AKKORDOVERSIKT AFRO- CUBAN 6/8:

C9sus	D9sus	E9sus	G13sus
	5 fr.	7 fr.	3 fr.
Dm11	Bb13sus		
3 fr.			

4. ARGENTINA

Musikken i Argentina har vært, og er, sterk influert av Europa og dets musikktradisjon. Den utvilsomt mest kjente stilen er Tango som oppstod som en syntese av flere ulike stiler som f. eks Milonga, Habanera, Tango Andaluz m. fl. I dag har tangoen fått en oppblomstring som er verdensospennende. Kurs i hvordan danse tango holdes så å si overalt. I kjølvannet av dette har en stil som f. eks Milonga kommet til heder igjen. Dette var en stil som inspirerte tangoens utvikling både når det gjelder musikk og dans.

Det finnes også andre musikkstiler/ tradisjoner fra Argentina som f. eks Zamba, Vidala og Chacarera.

Stiler som omtales i denne boken:

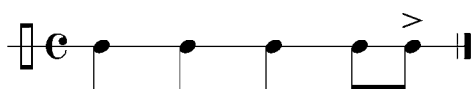
- Tango**
- Tango Habanera**
- Milonga**

TANGO

Stilen oppstod i Buenos Aires på slutten av 1800-tallet som en videreføring av ulike stilarter/danser, da spesielt Tango Habanera. Habanera var en spansk/ cubansk stil som ble importert til Argentina. Tango Habanera ble den argentinske varianten av den originale Habanera. Denne stilen baserte seg igjen på stilene Milonga og Tango Andaluz (Tango Flamenco). Etter hvert utviklet stilen seg videre. Nye dansetrinn ble innført, instrumenteringen ble forandret, (trekkspillstypen bandoneón kom inn tidlig på 1900-tallet), og rytmikken ble etter hvert mer synkopert. Tangoen kom til Europa rundt 1915 som "ballroom" dans. Tangoens gullalder regnes for å være fra 1940 til tidlig på 1950-tallet, da melodiene var inspirert av datidens amerikanske populærmelodier.

Mange av dagens tangoer er inspirert av den klassiske kunstmusikken og er ofte gjennomarrangerte med mye bruk av kromatikk og synkoper.
Tempo: Moderat til medium hurtig.

Grunnrytmikk:

Et komp kan da se slik ut:

Am

T	0	0	0	0	0
A	2	2	2	2	2
B	0	0	0	0	0

TANGO EN LA

Am

3

4

A7 Dm

6

E7 Am

8

H7 F7b5 E7 Am

1 2

Denne melodien er et typisk eksempel på en tango som er bygd opp rundt populærmelodier fra 1940-årene. Dette var jo som nevnt tidligere tangoens gullalder.

Kompet på slike melodier spilles mindre synkopert enn på moderne tangos som lages i dag.

Komfigur 1: Grunn- og vekselbass:

Am

T 0 0 0 0 0

A 2 2 2 2 2

B 0 0 0 0 0

Komfigur 2 a): Grunnbass:

Am

T 0 0 0 0 0 0 0 0

A 2 2 2 2 2 2 2 2

B 0 0 0 0 0 0

Komfigur 2 b): Treklangsbevegelse i bassene:

Am

T 0 0 0 0 0 0 0 0
A 2 2 2 2 2 2 2 2
B 0 3 2 2 2 2 2 2

Komfigur 3: Grunn- og vekselsbass:

Am

T 0 0 0 0
A 2 2 2 2
B 0 0 2 0

Komfigur 4: Grunn- og vekselsbass:

Am

T 0 0 0
A 2 2 2
B 0 2 0

Kompfigur 5: Grunn- og vekselbass:

Am

T 0 0 0 0
 A 2 2 2 2
 B 0 0 0 0

Kompfigur 6: Treklangsbevegelse i bassene:

Am

T 0 0 0 0
 A 2 2 2 2
 B 0 3 2 0

Kompfigur 7: Treklangsbevegelse i bassene:

Am

T 0 0 0 0
 A 2 2 2 2
 B 0 3 2 0

Med to akkorder i takten: Bruk grunn- og vekselbass:

H7 F7 b 5

T 0 0 0
 A 2 2 2
 B 2 1 1

Dette eksemplet viser en alternativ måte å spille takter med to akkorder i:

H7 F7 b 5

T 0 0

A 2 2

B 2 1

AKKORDOVERSIKT *TANGO EN LA*:

Am

A7

E7

H7

F7b5

Dm

TANGO HABANERA

Habanera er i utgangspunktet en spansk dans som ble importert til Cuba hvor den fikk navnet "Habanera". Denne spredte seg videre til Argentina. Milonga og Tango Andaluz ble kombinert med rytmemønsteret i Habanera. Resultatet ble Tango Habanera. Det er fullt mulig å bruke habaneramønsteret til tangomelodier hvis man vil ha et mer europeisk, salongaktig preg på musikken. Stilen oppstod rundt 1880, men forsvant gradvis med tangoens økende popularitet rundt århundreskiftet 1900. Man kan si at Tango Habanera i dag blir regnet som en understilart av tango, i og med at tangoen har overtatt som fellesnevner for disse gamle stilene. I praksis betyr det at rytmemønstrene for Tango Habanera kan brukes til tangomelodier og omvendt. Habaneraen har det mest karakteristiske rytmemønsteret av alle de argentinske dansene. Tempo: Sakte til medium hurtig.

Grunnrytmikk: Basslinjen danner grunnlaget for Habanera:

Et komp kan da se slik ut:

Musical notation for a guitar accompaniment (comp) for Habanera. It consists of three staves: a treble clef staff, a tenor staff (T), and a bass staff (B). The treble staff has a key signature of one sharp (F#) and a common time signature (C). The rhythm is represented by a sequence of notes: a quarter note (D), a dotted quarter note (D), an eighth note (C), a quarter note (D), and a quarter note (D), followed by a double bar line. The tenor and bass staves show the corresponding fretting for the notes: 0 for the open string, and 2 for the second fret. A 'D' chord symbol is placed above the first two notes of the treble staff.

HABANERA TANGO

D Em

5 A7 D

9 D

Kompfigur 1: Grunn- og vekselbass:

D

T
A
B

I en kompfigur i D-dur kan en oppnå stor klanglig effekt om ⑥ streng senkes til D.

Kompfigur 2 a): Grunn- og vekselbass. ⑥=D:

D

T
A
B

Kompfigur 2 b): Grunn- og vekselbass. ⑥= E:

D

T
A
B

Komfigur 3: Treklangsbevegelse i bassene:

D

Komfigur 4: Treklangsbevegelse i bassene:

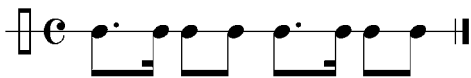
D

AKKORDOVERSIKT *HABANERA TANGO*

MILONGA

Sammen med Tango Andaluz og Habanera har Milonga dannet grunnlaget for Tango. Milongaen var en tett pardans som argentinas cowboyer, "gauchoene" danset. Rytmask bruker Milonga det samme ryttemønsteret som Habanera, bare i et hurtigere tempo. Melodiene kan minne om en blanding av brasilianske choros og amerikanske ragtimemelodier.

Grunnrytmikk:

Et komp kan da se slik ut:

Musical notation for a Milonga accompaniment. It features a treble clef, a key signature of two sharps (F# and C#), and a common time signature (C). The notation includes a melody line with eighth notes and a bass line with chords and eighth notes. Above the first two measures, the chord 'A' is indicated, and above the last two measures, 'E7' is indicated. Below the bass line, there are fingerings for the strings: 'T' for thumb, 'A' for index, and 'B' for middle. The fingerings are: 0 2 2, 0 2 2, 0 0 0, 0 0 0, 0 4 2, 0 4 2, 2 0 2, 2 0 2.

MILONGA, MILONGA

A E7 A
 E7 A Dm
 A E7 A
 E7 A

Kompfigur 1: Treklangsbevegelse i bassene. Her er to alternativer for E7 akkorden: Først kvint(H), septim(D), så grunntone(E). Det andre alternativet er: Grunntone, ters og kvint:

A E7 E7
 T 0 0 0 0 || 0 0 0 0 || 0 0 0 0
 A 2 2 2 2 || 1 1 1 1 || 1 1 1 1
 B 0 4 2 0 4 2 || 2 0 2 2 0 2 || 0 4 2 0 4 2

Kompfigur 2: Treklangsbevegelse med variasjon i bassene. Følger samme prinsipp som kompfigur 1:

A E7 E7
 T 0 0 0 0 || 0 0 0 0 || 0 0 0 0
 A 2 2 2 2 || 1 1 1 1 || 1 1 1 1
 B 0 4 2 0 4 2 || 2 0 2 2 0 2 || 0 4 2 0 0 4 0

Komfigur 3: Treklangsbevegelse i bassene:

Chords: A, E7, E7

Fret numbers: 0 4 0 4 | 2 0 2 0 2 | 0 4 2 0 4 2

Komfigur 4: Hvis en takt har flere enn en akkord, kan det være vanskelig å spille treklangsbase. Et alternativ er å spille med vekselbase:

Chords: A, F#iss, Hm, E7

Fret numbers: 0 0 2 4 | 2 3 4 4 | 2 2 2 1 1

Komfigur 5: Grunn- og vekselbase:

Chords: A, E7

Fret numbers: 0 2 0 2 2 1 0

AKKORDOVERSIKT MILONGA, MILONGA:

Chords: A, E7, Dm

TORE MORTEN ANDREASSEN
KARSTEN ANDERSEN

Gitarkompbok 2

Latinamerikansk musikk
for fingerspillsgitar

Hvordan komper man latinamerikansk musikk? Hva kjennetegner latinamerikanske rytmer og hvilke kompfigurer kan man bruke til disse?

Dette og andre temaer tas opp og forklares i denne boken. Boken er ment for deg som ønsker å lære mer om ulike måter å kompe på.

Ved hjelp av melodieksempler gjennomgås ulike typer komp med fingerspillsteknikk. Boken er delt inn i fire kapitler som omhandler stilarter i latinamerikansk musikk.

Grunnprinsippet er at gitaren alene skal kunne låte som et fullverdig komp. Dvs. at man spiller både bass/akkord og rytme-seksjonsfigurer.

Gjennom boken blir du kjent med kompteknikker som viser hvordan du kan spille bassfigurer sammen med akkordene.

Kompeksemplene forklares både ved hjelp av noter og tabulatur. Hvert melodieksempel følges av illustrasjoner som viser kompfigurer og akkorder.

Tore Morten Andreassen

er født i 1969. Høgskolelektor i improvisasjonsspill / rytmisk kammermusikk ved Høgskolen i Tromsø, Musikkonservatoriet. Utdannet ved Berklee College Of Music, Guildhall School Of Music & Drama, Musikkonservatoriet i Tromsø og Musikkonservatoriet i Kristiansand. Har utgitt CD-ene: HOT FINGERS (tma 001) og ACCORDIOMANIA (hcrd 2007). Har i samarbeid med Karsten Andersen utgitt notearrangement av OLE GUAPA for to gitarer

Karsten Andersen

er født i 1950. Høgskolelektor i gitar ved Høgskolen i Tromsø, Musikkonservatoriet siden 1975. Han er utdannet ved Musikkhøgskolen i Oslo og Guildhall School of Music & Drama i London. Debuterte som gitarist i 1980. Medvirkende på Marit Bockelies CD og visebok: MARIT'S DRIKKEVISER. Har i samarbeid med Tore Morten Andreassen utgitt notearrangement av OLE GUAPA for to gitarer.

EUREKA NR 1/2002
ISBN 82-7389-040-6
ISMN M-9005112-0-1
ISSN 0806-8356